

МАСОВІ КОМУНІКАЦІЇ ЗА КОРДОНОМ

Visn. Lviv. Univ., Ser. Zhurn. 2026: 59; 85–96 • DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2026.59.13945>

УДК 070:[821.162.2:502]:355.48(470+571:477)"2014/..."

ЕКОЛОГІЧНИЙ ДИСКУРС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ: РОЛЬ НІШЕВИХ МЕДІА У ФОРМУВАННІ ПОРЯДКУ ДЕННОГО

Гліб Гаврилов

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Генерала Чупринки, 49, 79044, Львів, Україна,*

e-mail: gavrilovcoop@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0002-9266-0534>

У статті проаналізовано особливості формування екологічного дискурсу в українському медіапросторі в умовах повномасштабної війни. Дослідження зосереджене на діяльності вузькопрофільних медіа, які спеціалізуються на екологічній проблематиці, сталому розвитку та кліматичній політиці, а також на їхній ролі у становленні журналістики рішень. Метою статті є виявлення домінантних наративів, що використовуються під час висвітлення екологічних наслідків війни, та аналіз специфіки подання найбільших екологічних втрат з початку повномасштабного вторгнення.

Методологічну основу дослідження становлять дискурс-аналіз, контент-аналіз і кейс-аналіз, що дозволяє простежити тематичні, жанрові та ціннісні особливості екологічних матеріалів. У результаті дослідження встановлено, що вузькопрофільні медіа формують комплексний екологічний дискурс, у якому поєднуються наративи екологічної загрози, відповідальності агресора, довгострокових екосистемних втрат і необхідності системного підходу до відновлення довкілля. Водночас простежується тенденція до використання елементів журналістики рішень, зокрема акцентування на можливих шляхах подолання екологічних наслідків війни, експертних оцінках та міжнародному досвіді.

Ключові слова: екологічний дискурс, екосистемні втрати від війни в Україні, вузькопрофільні медіа, журналістика рішень, екологічна журналістика.

Актуальність та постановка проблеми. 3 лютого 2022 року повномасштабне вторгнення зумовило глибокі трансформації інформаційного простору, зокрема переосмислення тематичних і жанрових пріоритетів сучасної журналістики. У фокусі медійної уваги опинилися не лише воєнно-політичні та гуманітарні аспекти збройної агресії, а й її довгострокові екологічні наслідки: руйнування промислових об'єктів, забруднення ґрунтів і водних ресурсів, мінування територій, знищення екосистем, підлив енергетичної та кліматичної безпеки. У цьому контексті екологічний

дискурс набуває особливого та державностратегічного значення, потребує ґрунтовного суспільного розуміння та наукового осмислення.

Теоретичне підґрунтя. Аналіз українського медіапростору свідчить про незначний відсоток висвітлення екологічних питань у ЗМІ, орієнтованих на масову аудиторію. За даними дослідження, проведеного Інститутом масової інформації (ІМІ), у 2019 році лише 1% матеріалів у всеукраїнських суспільно-політичних ЗМІ присвячувався екології¹. Хоча інші дослідження наводили дещо оптимістичніші цифри (наприклад, 2,3% у 2019 році)², тенденція до низької уваги зберігається: у 2021 році показник знизився до 1%, а у 2024 році становив лише 1.4% від загальної кількості публікацій³.

Безпечне довкілля є невід’ємним правом людини, що закріплене 50 статтею Конституції України. Забруднення та деградація земель є порушенням прав людини, що безпосередньо впливає на якість життя та здоров’я. Тому гуманістичний та правовий виміри не менш важливі⁴.

Для України, яка обрала європейський шлях, гармонізація екологічного законодавства та впровадження сталих практик є умовою інтеграції до ЄС. Європейський Союз активно реалізує політику Green Deal, і осмислення цих процесів є передумовою для залучення інвестицій та міжнародної підтримки⁵.

Саме тому спеціалізовані медіа, які не бояться глибинного аналізу та працюють з вузькопрофільними, експертними темами, відіграють критичну роль у формуванні екологічної свідомості та культури, що є ознакою цивілізаційної зрілості нації.

Значні екологічні руйнування, спричинені повномасштабним вторгненням, потребують не лише фіксації, а й глибокого аналітичного осмислення в медіапросторі. Поки загальнополітичні ЗМІ висвітлюють ці теми епізодично, нішеві видання стають ключовими майданчиками для формування фахового екологічного дискурсу. Вони виконують функцію експертного фільтра, який допомагає суспільству зрозуміти глибину екокризи та шляхи її подолання через призму журналістики рішень. Водночас питання ролі таких медіа в контексті війни в Україні залишаються недостатньо дослідженими в українському науковому просторі, що посилює наукову й практичну значущість обраної теми.

Мета дослідження: проаналізувати інструментарій нішевих медіа у висвітленні екологічної проблематики війни та обґрунтувати їхнє значення для трансформації сучасної журналістики в бік конструктивного пошуку рішень. Для досягнення поставленої мети передбачено розв’язання таких **завдань**:

- виокремити ключові екологічні наративи, які формують вузькопрофільні екологічні редакції в контексті війни;
- проаналізувати специфіку висвітлення екологічних наслідків війни у вузькопрофільних медіа на прикладах наймасштабніших екологічних подій з початку повномасштабного вторгнення;

¹ Машкова, Я., (2019), “Трета, електрокари та пластиків пакети: як пишуть про екологію онлайн-медіа” [онлайн], *Інститут масової інформації*.

² *Міжнародний інститут міждисциплінарних інноваційних досліджень* (2021), “Довкіллева проблематика в публічному інформаційному просторі України” [онлайн].

³ Машкова, Я. (2024), “Екологія в тіні війни: українські медіа приділяють недостатньо уваги довкіл्लю” [онлайн], *Інститут масової інформації*.

⁴ Конституція України (1996), *Стаття 50, офіційний текст* [онлайн].

⁵ European Commission (2019), “The European Green Deal” [онлайн].

- визначити роль журналістики рішень у формуванні конструктивного екологічного дискурсу та суспільного бачення шляхів відновлення довкілля.

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному аналізі екологічного дискурсу в умовах війни в Україні крізь призму висвітлення найбільших екологічних втрат з початку повномасштабного вторгнення. У статті вперше систематизовано підходи до висвітлення екологічних наслідків воєнних дій у нішевих українських медіа з урахуванням їхньої тематичної спеціалізації, аналітичної глибини та орієнтації на конструктивні наративи. Запропоновано інтерпретацію журналістики рішень як ефективного інструменту формування відповідального екологічного дискурсу.

Методологія статті базується на комплексному аналізі, що охоплює дискурсивні аспекти висвітлення екології та методологічні засади журналістики рішень. У роботі застосовано контент-аналіз – для систематизації тематичних, жанрових та ціннісних характеристик публікацій; порівняльний метод – для зіставлення підходів вузькопрофільних та загальноінформаційних медіа до висвітлення екологічних наслідків війни. Також використано елементи якісного аналізу кейсів, що дає змогу простежити практики реалізації журналістики рішень у конкретних медійних прикладах. Сукупність зазначених методів забезпечує комплексне розкриття досліджуваної проблематики та дозволяє зробити узагальнені висновки щодо ролі нішевих медіа у формуванні екологічного дискурсу в умовах воєнного часу.

Виклад основного матеріалу дослідження. У межах статті були розглянуті наймасштабніші екологічні катастрофи, спричинені військовою агресією, та висвітлені особливості їх подачі у нішевих та інших нових медіа. Серед наймасштабніших екологічних катастроф було виокремлено ситуацію навколо Серебрянського лісу, підлив дамби Каховської ГЕС у червні 2023 року, а також систематичні, і тому масштабні, знищення лісів та забруднення повітря.

Події навколо Серебрянського лісу

Руйнування Серебрянського лісу, через який із 2022 року проходить лінія бойового зіткнення, стало однією з наймасштабніших екологічних втрат війни. Ключовою особливістю висвітлення цієї теми екологічними редакціями є її системна присутність у медіапросторі протягом усього періоду повномасштабного вторгнення.

Видання *GreenPost* охарактеризувало стан лісового масиву як «поранений і зруйнований», ілюструючи матеріали світлинами випаленої місцевості з понівеченими деревами⁶.

Масштаб проблеми виявився настільки значним, що вона вийшла за межі суто екологічного дискурсу. Так, *NV*, посилаючись на слова військовослужбовця про повну відсутність життя в лісі, акцентувало увагу на емоційному та гуманістичному вимірі катастрофи⁷.

Інформаційне агентство *РБК-Україна*⁸, використовуючи відео з офіційних ресурсів МВС України, продемонструвало аудиторії біосферні втрати території, водночас розкривши складну ситуацію на оборонних рубежах у районі лісу. У липні

⁶ Лицар, І., (2025), «Рештки мертвого лісу: у ЗСУ показали, як виглядає Серебрянський заказник» [онлайн], *GreenPost*.

⁷ Василенко, Є., (2024), «Нікого немає, тільки лис контужений». У Серебрянському лісі практично не залишилося тварин через обстріли» [онлайн], *NV*.

⁸ *РБК-Україна* (2024), «В поліції показали, як зараз виглядає Серебрянський ліс» [онлайн].

2024 року УНІАН опублікувало ґрунтовне інтерв'ю з командиром одного з батальйонів бригади «Буревій» Володимиром Ждановим, у якому порушувалися питання масштабних пожеж і мінування територій. Уже в серпні 2025 року редакція знову звернулася до теми Серебрянського лісу, наголосивши на безперервних штурмових атаках, коригуванні вогню за допомогою дронів та щоденних артилерійських обстрілах, що призводять до подальшої деградації довкілля. За оцінками екологів, частина ландшафтів може втратити потенціал до відновлення назавжди^{9 10}.

Телевізійна служба новин ТСН у межах рубрики «Війна» навесні 2024 року підготувала серію сюжетів, у яких за допомогою фото- та відеоматеріалів було наочно зафіксовано наслідки бойових дій у Серебрянському лісі. Кадри демонстрували безжиттєвий простір: обвуглені дерева, задимлене повітря, спалахи пожеж на горизонті, воронки від авіабомб і артилерійських снарядів, а також залишки знищеної військової техніки¹¹.

Підри́в дамби Каховської ГЕС

Підри́в Каховської гідроелектростанції на початку літа 2023 року став однією з наймасштабніших техногенних та екологічних катастроф сучасної України. Подія призвела до загибелі сотень людей, руйнування десятків населених пунктів, значних втрат природних ресурсів і завдала державі суттєвих прямих та непрямих економічних збитків. Реакція медіа була майже миттєвою: до висвітлення долучилися як екологічні, так і загальнотематичні редакції, а сама трагедія швидко набула міжнародного розголосу. Про знищення ГЕС повідомили *BBC*, *The New York Times* та інші провідні світові видання, що системно висвітлюють війну в Україні¹².

У межах дослідження зафіксовано високий рівень мобілізації ресурсів загальнонаціональних медіа, для яких зазвичай не є характерним глибокий аналіз екологічних наслідків. Зокрема, *BBC News Україна*, яка рідко звертається до тем довкілля, створила серію матеріалів, присвячених підри́ву дамби. У день трагедії редакція опублікувала розлогий репортаж із чіткою структурою та докладним поясненням подій, наголосивши на ризиках затоплення населених пунктів і необхідності евакуації населення. Завершальну частину матеріалу було присвячено міжнародній реакції, з коментарями голови Європейської Ради, Генерального секретаря Ради Європи та канцлера Німеччини. Цей цикл матеріалів у дослідженні розглядається як приклад не лише оперативної журналістики, а й журналістики рішень.

Через чотири дні *BBC* оприлюднила ґрунтовну екологічну аналітику, у якій було розглянуто масштаби шкоди та потенційно незворотні зміни для екосистем. Особливу увагу приділено можливим сценаріям подальших дій – від відновлення до свідомого невтручання. Залучення експертних коментарів екологів дозволило медіа продемонструвати підхід, нетиповий для загальнонаціональних ресурсів^{13, 14}.

⁹ Ключко, Д., (2024), «Серебрянский лес настолько заминирован, что после войны там не варто гуляти років п'ятдесят» – комбат бригади «Буревій» Володимир Жданов» [онлайн], УНІАН.

¹⁰ Погоріла, І., (2025), «Росіяни просунулись в Серебрянському лісі» [онлайн], УНІАН.

¹¹ ТСН (2024), «Серебрянский лес палас – військові рятують заповідник» [онлайн].

¹² *BBC News Україна* (2023), «Каховська ГЕС зруйнована. Україна заявила, що її підірвали росіяни» [онлайн].

¹³ *BBC News Україна* (2023), «Майбутнє Каховського водосховища. Відновити, покращити, залишити, як є» [онлайн].

¹⁴ *BBC News Україна* (2023), «Чим загрожує підри́в дамби Каховської ГЕС» [онлайн].

Серед вузькопрофільних видань окремо варто відзначити ресурс *Екополітика*, який зарекомендував себе як ефективний та зважений транслятор екологічного порядку денного. Редакція не лише уникає панічних наративів, а й системно акцентує на можливих шляхах виходу з кризової ситуації^{15,16}.

Екополітика підготувала серію публікацій, що поєднували новинний та аналітичний формати. Зокрема, журналісти посилалися на OSINT-дослідження, які за масштабом наслідків прирівнювали катастрофу до застосування тактичної ядерної зброї¹⁷.

Інший матеріал, оприлюднений у день трагедії, був побудований виключно з позицій екологічного аналізу¹⁸: в ньому повідомлялося про потрапляння в Дніпро близько 150 тонн машинного мастила та ризик додаткового витоку ще 300 тонн. Окрему увагу приділено координації евакуаційних заходів і збереженню людських життів. Водночас редакція розкрила і правовий вимір події, наголошуючи на необхідності міжнародних механізмів реагування – від скликання Ради Безпеки ООН до звернень у Міжнародний кримінальний суд.

Наведені приклади свідчать, що екологічні медіа не лише оперативного реагують на катастрофи, а й комплексно аналізують їх правові та міжнародні наслідки, на відміну від загальнотематичних ЗМІ, які здебільшого фокусуються на гуманітарних та інфраструктурних аспектах.

Неочевидні локальні фактори: знищення лісів та забруднення повітря

Проблеми деградації лісових масивів і погіршення якості повітря не мають такого рівня медійної сенсаційності, однак щоденно спричиняють значні довгострокові наслідки.

Навесні 2023 року Інститут аналітики та адвокації оприлюднив дослідження, присвячене екологічним збиткам, завданим війною. Згідно з його даними, ще наприкінці 2022 року було уражено понад 3 млн гектарів лісів, що становить приблизно третину лісового фонду України. За оцінками експертів, відновлення таких площ потребуватиме щонайменше десяти років, водночас повна регенерація є неможливою через втрату окремих порід дерев¹⁹.

У квітні 2024 року редакція *NGL.media* опублікувало журналістське розслідування²⁰, яке за допомогою аналізу супутникових знімків зафіксувало масові випадки вирубки лісів російськими військовими. Дані свідчать про знищення понад 60 тисяч гектарів лісових насаджень, а сума завданих збитків, за підрахунками редакції, перевищує 14 млрд гривень. Для наочності в текст інтегровано супутникові знімки Донеччини та Луганщини, які демонструють зміни ландшафту між вереснем 2021 та 2023 років. За інформацією журналістів, на окупованих територіях функціонують

¹⁵ *Екополітика* (2023), “Російські окупанти підірвали Каховську ГЕС” [онлайн].

¹⁶ *Екополітика* (2023), “Підлив Каховської ГЕС: попередні висновки і можливі наслідки” [онлайн].

¹⁷ *Екополітика* (2023), “Дослідники прирівняли наслідки підливу Каховської ГЕС до тактичної ядерної зброї” [онлайн].

¹⁸ *Екополітика* (2023), “У річку Дніпро потрапило 150 тонн машинного мастила з Каховської ГЕС” [онлайн].

¹⁹ Мигаль, М. (2023), “Війна та екологія: чому природа стає жертвою збройного конфлікту” [онлайн], *Інститут аналітики та адвокації*.

²⁰ Вербовська, М. (2024), “Зрубати все. Росіяни знищили понад 60 тис. гектарів українських лісів вартістю більше 14 млрд грн” [онлайн], *NGL Media*.

мобільні військові лісопилні комплекси, а отриману деревину частково використовують для зведення фортифікацій, решту – реалізують у комерційних цілях. Попри масштаб проблеми, вона не набула значного резонансу в інших українських медіа, включно з екологічними.

Пожежі, спричинені обстрілами, негативно впливають не лише на ліси, а й на якість повітря. Інститут аналітики та адвокації окреслив низку чинників забруднення, серед яких – масове використання дизельних і бензинових генераторів бізнесом та домогосподарствами. Лише у 2022 році в Україну було ввезено близько 670 тисяч генераторів. За підрахунками експертів, один літр бензину згорає в генераторі в середньому за 40 хвилин і призводить до забруднення приблизно 15 кубічних метрів повітря.²¹ З огляду на масштаби використання такого обладнання, проблема потребує системного регуляторного підходу, адже вихлопні гази становлять пряму загрозу для здоров'я населення.

Екологічні катастрофи формують потужні інформаційні приводи, що виходять за межі національного медіапростору. Їхній міжнародний резонанс, зокрема висвітлення у *BBC*^{22, 23} та *The New York Times*^{24, 25} підкреслює не лише гуманітарну, а й політичну вагу цих подій. Документальний проєкт *Al Jazeera* «Ukraine: Ground Zero» (Україна: епіцентр трагедії)²⁶ додатково акцентував на глобальному впливі екологічних трагедій в Україні.

Водночас суспільно-політичні медіа здебільшого реагують лише на масштабні техногенні катастрофи, тоді як локальні екологічні проблеми – незаконні вирубки, забруднення водойм чи повітря – залишаються поза увагою масової аудиторії. Аналіз екологічних публікацій засвідчує, що такі теми переважно висвітлюються нішевими виданнями й часто ігноруються загальнонаціональними ресурсами, що підкреслює їхню роль як ключового джерела інформації про менш помітні, але системно важливі виклики²⁷.

Отже, саме нішеві медіа виконують функцію комплексного формування екологічного порядку денного та сприяють пошуку шляхів розв'язання проблем. Екоте-матичні редакції, зосереджені на питаннях довкілля, пропонують глибший аналіз і активно залучають експертні рекомендації. Сьогодні вони не лише інформують про екологічні загрози, а й стимулюють мобілізацію суспільних і національних ресурсів для їх подолання, підвищуючи рівень залученості громадськості до екологічних процесів.

Отримані результати свідчать про значущу роль вузькопрофільних екологічних медіаресурсів, які, в межах формування екологічного дискурсу, вдало контекстуалізують екологічні проблеми. Водночас, у спеціалізованих екологічних медіа,

²¹ Клерк, Л., Шлапак, М., Гасан-Заде, О. (2024), "Вплив російської війни в Україні на клімат" [онлайн], *ЕкоДія*.

²² *BBC News* (2023), "Ukraine dam: What we know about Nova Kakhovka incident" [онлайн].

²³ *BBC News* (2023), "Ukraine dam: Maps and before and after images reveal scale of disaster" [онлайн].

²⁴ *BBC News* (2023), "The Never-Ending Nightmare of Ukraine's Dam Disaster" [онлайн].

²⁵ Glanz, J. (2023), "Why the Evidence Suggests Russia Blew Up the Kakhovka Dam" [онлайн], *The New York Times*.

²⁶ *Al Jazeera* (2023), "Ukraine: Ground Zero. Documentary" [онлайн].

²⁷ Гаврилов, Г. (2025), "Екологічна тематика у вузькопрофільних нових медіа України" [онлайн], *Наукова бібліотека ЛНУ Імени Івана Франка*.

відбувається поступове утвердження журналістики рішень як одного з ключових підходів у висвітленні екологічної проблематики в умовах війни.

Загалом можна констатувати, що нішеві медіа виступають важливими ретрансляторами формування сучасного екологічного порядку денного, здатного поєднувати аналітичність, соціальну відповідальність і конструктивність. Їхня діяльність створює передумови для інтеграції екологічної тематики у ширший суспільно-політичний контекст та сприяє розвитку екологічної журналістики як інструменту підтримки процесів відновлення в умовах воєнного та післявоєнного періодів²⁸.

Перспективи подальших досліджень полягають у поглибленні аналізу жанрових і наративних стратегій екологічних матеріалів, розширенні кола аналізованих медіа, а також у застосуванні кількісних методів для вивчення впливу журналістики рішень на формування громадської думки та екологічної свідомості.

Висновки

Висвітлення російсько-української війни нішевими екотематичними медіа виходить за рамки простого інформування про екологічні наслідки. Вони активно формують власний екологічний порядок денний, використовуючи принципи журналістики рішень. Такий підхід дозволяє не лише інформувати суспільство про наявні екологічні проблеми внаслідок війни, а й затверджувати нові кроки відновлення та тримати чіткий суспільний фокус у розробці політичних рішень.

На відміну від суспільно-політичних медіа, які висвітлюють ці проблеми епізодично (лише після масштабних подій, що привертають глобальну увагу), спеціалізовані медіа здійснюють регулярний моніторинг ситуації.

За майже чотири роки повномасштабного вторгнення екологічні редакції сформували принципи та підходи, що ґрунтуються на високій відповідальності перед читачем. Сьогодні нішеві медіа не лише піднімають гострі та проблемні питання, але й пропонують збалансовані, неемоційні матеріали, зберігаючи високу компетентність. Ключовою перевагою нішевих медіа у контексті висвітлення війни є їхня довідкова аргументація з фокусом на важливості формування механізмів його захисту і збереження не після війни, а вже зараз.

Шляхом формування фактичних пропозицій щодо захисту довкілля внаслідок екоциду, питання війни в екоредакціях розгортається не лише в рамках його висвітлення, а й у розробці та представленні конкретних механізмів щодо його покращення. Це свідчить про здатність нішевих медіа протидіяти актуальному виклику війни, подолання якого є основоположним фактором для зміцнення національної безпеки та формування стратегічного політичного вектору країни.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Вербовська, М. (2024), “Зрубати все. Росіяни знищили понад 60 тис. Гектарів українських лісів вартістю більше 14 млрд грн” [онлайн], *NGL Media*, [Дата звернення: 18.12.2024]. Режим доступу: <https://ngl.media/2024/04/08/zrubati-vse/>
2. Василенко, Є. (2024), «Нікого немає, тільки лис контужений». У Серебрянському лісі практично не залишилося тварин через обстріли” [онлайн], *NV*, [Дата звернення: 18.12.2024].

²⁸ Там само.

- ня: 18.01.2025]. Режим доступу: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/u-serebryanskomu-lisi-praktichno-ne-zalishilosya-tvarin-50417000.html>
3. Гаврилов, Г. (2025), “Екологічна тематика у вузькопрофільних нових медіа України” [онлайн], *Наукова бібліотека ЛНУ Імені Івана Франка*, [Дата звернення: 19.12.2025]. Режим доступу: <https://www.lnlibrary.lviv.ua/resources/dspace-ua/>
 4. *Екополітика* (2023), “Дослідники порівняли наслідки підриву Каховської ГЕС до тактичної ядерної зброї” [онлайн], [Дата звернення: 18.12.2024]. Режим доступу: <https://ecopolitic.com.ua/ua/news/doslidniki-privnyali-naslidki-pidrivu-kahovskoi-ges-do-taktichnoi-yadernoi-zbroi/>
 5. *Екополітика* (2023), “Підрив Каховської ГЕС: попередні висновки і можливі наслідки” [онлайн], [Дата звернення: 18.12.2024]. Режим доступу: <https://ecoaction.org.ua/pidryv-kahovskoi-hes-poperedni-vysnovky.html?amp>
 6. *Екополітика* (2023), “Російські окупанти підірвали Каховську ГЕС” [онлайн], [Дата звернення: 18.12.2024]. Режим доступу: <https://ecopolitic.com.ua/ua/news/rosijski-okupanti-pidirvali-kahovsku-ges-3/>
 7. *Екополітика* (2023), “У річку Дніпро потрапило 150 тонн машинного мастила з Каховської ГЕС” [онлайн], [Дата звернення: 18.12.2024]. Режим доступу: <https://ecopolitic.com.ua/ua/news/u-richku-dnipro-potrapilo-150-tonn-mashinnogo-mastila-z-kahovskoi-ges/>
 8. Клерк, Л., Шлапак, М., Гасан-Заде, О. (2024), “Вплив російської війни в Україні на клімат” [онлайн], *ЕкоДія*, [Дата звернення: 19.12.2024]. Режим доступу: <https://ecoaction.org.ua/wp-content/uploads/2024/09/vpluv-ros-viyny-na-klimat2024s.pdf>
 9. Ключко, Д. (2024), «Серебрянський ліс настільки замінований, що після війни там не варто гуляти років п'ятдесят» – комбат бригади «Буревій» Володимир Жданов» [онлайн], *УНІАН*, [Дата звернення: 18.09.2025]. Режим доступу: <https://www.unian.ua/war/serebryanskiy-lis-nastilki-zaminovaniy-shcho-pislya-viyni-tam-ne-varto-gulyati-rokiv-p-yatdesyat-kombat-brigadi-bureviy-volodimir-zhdanov-12709173.html>
 10. Конституція України (1996), *Стаття 50, офіційний текст* [онлайн], [Дата звернення: 24.09.2025]. Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/ua/documents/constitution/konstituciya-ukrayini-rozdil-ii>
 11. Лицар, І. (2025), “Рештки мертвого лісу: у ЗСУ показали, як виглядає Серебрянський заказник” [онлайн], *GreenPost*, [Дата звернення: 18.09.2025]. Режим доступу: <https://greenpost.ua/news/reshtky-mertvogo-lisu-u-zsu-pokazaly-yak-vyglydaye-serebryanskyj-zakaznyk-foto-video-i86302>
 12. Машкова, Я. (2019). “Грета, електрокари та пластикові пакети: як пишуть про екологію онлайн-медіа” [онлайн], *Інститут масової інформації*, [Дата звернення: 20.09.2025]. Режим доступу: <https://imi.org.ua/monitorings/greta-elektrokary-ta-plastykovi-pakety-yak-pyshut-pro-ekologiyu-onlajn-media-i30067>
 13. Машкова, Я. (2024), “Екологія в тіні війни: українські медіа приділяють недостатньо уваги довкіллю” [онлайн], *Інститут масової інформації*, [Дата звернення: 15.09.2025]. Режим доступу: <https://imi.org.ua/monitorings/ekologiya-v-tini-viyny-ukrayinski-media-prydilyayut-nedostatno-uvagy-dovkillyu-doslidzhennya-imi-i64300>
 14. Мигаль, М. (2023), “Війна та екологія: чому природа стає жертвою збройного конфлікту” [онлайн], *Інститут аналітики та адвокації*, [Дата звернення: 20.12.2024]. Режим доступу: <https://iaa.org.ua/articles/vijna-ta-ekologiya-chomu-pryroda-staye-zhertvoyu-zbrojnogo-konfliktu/>

15. Міжнародний інститут міждисциплінарних інноваційних досліджень (2021), “Довкілля проблема в публічному інформаційному просторі України” [онлайн], [Дата звернення: 18.09.2025]. Режим доступу: https://www.irf.ua/wp-content/uploads/2021/10/dovkilliyeva-problematyka2021_dodanoposylannya.pdf
16. Погоріла, І. (2025), “Росіяни просунулись в Серебрянському лісі” [онлайн], УНІАН, [Дата звернення: 18.09.2025]. Режим доступу: <https://www.unian.ua/war/rosiyani-prosunulis-v-serebryanskomu-lisi-ta-hotili-zakripitis-v-torskomu-deepstate-13089768.html>
17. РБК-Україна (2024), “В поліції показали, як зараз виглядає Серебрянський ліс” [онлайн], [Дата звернення: 20.01.2025]. Режим доступу: <https://www.rbc.ua/rus/news/politsiyi-pokazali-k-zaraz-viglyadae-serebryanskiy-1715514355.html>
18. ТСН (2024), “Серебрянський ліс палає – військові рятують заповідник” [онлайн], [Дата звернення: 10.01.2025]. Режим доступу: <https://tsn.ua/video/video-novini/serebryanskiy-lis-palaye-viyskovi-ryatuyut-zapovidnik.html>
19. Al Jazeera (2023), “Ukraine: Ground Zero. Documentary” [онлайн], [Дата звернення: 18.10.2025]. Режим доступу: <https://www.aljazeera.com/video/people-power/2023/8/17/ukraine-ground-zero>
20. BBC News Україна (2023), “Каховська ГЕС зруйнована. Україна заявила, що її підірвали росіяни” [онлайн], [Дата звернення: 15.01.2025]. Режим доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-65818260>
21. BBC News Україна (2023), “Майбутнє Каховського водосховища. Відновити, покращити, залишити, як є” [онлайн], [Дата звернення: 15.01.2025]. Режим доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cl7kdp5jp0o>
22. BBC News Україна (2023), “Чим загрожує підрив дамби Каховської ГЕС” [онлайн], [Дата звернення: 16.01.2025]. Режим доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-63342063>
23. BBC News (2023), “The Never-Ending Nightmare of Ukraine’s Dam Disaster” [онлайн], [Дата звернення: 08.01.2025]. Режим доступу: <https://www.bbc.com/news/world-europe-65836103>
24. BBC News (2023), “Ukraine dam: Maps and before and after images reveal scale of disaster” [онлайн], [Дата звернення: 08.01.2025]. Режим доступу: <https://www.bbc.com/news/world-europe-65836103>
25. BBC News (2023), “Ukraine dam: What we know about Nova Kakhovka incident” [онлайн], [Дата звернення: 08.01.2025]. Режим доступу: <https://www.bbc.com/news/world-europe-65818705>
26. European Commission (2019), “The European Green Deal” [онлайн], [Дата звернення: 29.08.2025]. Режим доступу: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en
27. Glanz, J. (2023), “Why the Evidence Suggests Russia Blew Up the Kakhovka Dam” [онлайн], *The New York Times*, [Дата звернення: 09.01.2025]. Режим доступу: <https://www.nytimes.com/interactive/2023/06/16/world/europe/ukraine-kakhovka-dam-collapse.html>

REFERENCE

1. Verbovska, M. (2024), “Zrubaty vse. Rosiiany znyshchyly ponad 60 tys. hektariv ukrainskykh lisiv vartisti bilshе 14 mlrd hrn [online], NGL Media, [Дата звернення: 18.12.2024]. Rezhyim dostupu: <https://ngl.media/2024/04/08/zrubati-vse/>

2. Vasylenko, Ye. (2024), «Nikoho nemaie, tilky lys kontuzhenyi». U Serebrianskomu lisi praktychno ne zalyshylosia tvaryn cherez obstrily» [online], *NV*, [Data zvernennia: 18.01.2025]. Rezhym dostupu: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/u-serebrianskomu-lisi-praktychno-ne-zalishilosya-tvarin-50417000.html>
3. Havrylov, H. (2025), «Ekolohichna tematyka u vuzkoprofilnykh novykh media Ukrainy» [online], *Naukova biblioteka LNU Imeni Ivana Franka*. [Data zvernennia: 19.12.2025]. Rezhym dostupu: <https://www.lnublibrary.lviv.ua/resources/dspace-ua/>
4. *Ekopolityka* (2023), «Doslidnyky pryivniali naslidky pidryvu Kakhovskoi HES do taktichnoi yadernoi zbroi» [online], [Data zvernennia: 18.12.2024]. Rezhym dostupu: <https://ecopolitic.com.ua/ua/news/doslidniki-privnyali-naslidki-pidryv-kahovskoi-ges-do-taktichnoi-yadernoi-zbroi/>
5. *Ekopolityka* (2023), «Pidryv Kakhovskoi HES: poperedni vysnovky i mozhyvi naslidky» [online], [Data zvernennia: 18.12.2024]. Rezhym dostupu: <https://ecoaction.org.ua/pidryv-kahovskoi-hes-poperedni-vysnovky.html?amp>
6. *Ekopolityka* (2023), «Rosiiski okupanty pidirvaly Kakhovsku HES» [online], [Data zvernennia: 18.12.2024]. Rezhym dostupu: <https://ecopolitic.com.ua/ua/news/rosijski-okupanti-pidirvali-kahovsku-ges-3/>
7. *Ekopolityka* (2023), «U richku Dnipro potrapilo 150 tonn mashynnoho mastyla z Kakhovskoi HES» [online], [Data zvernennia: 18.12.2024]. Rezhym dostupu: <https://ecopolitic.com.ua/ua/news/u-richku-dnipro-potrapilo-150-tonn-mashinnogo-mastila-z-kahovskoi-ges/>
8. Klerk, L., Shlapak, M., Hasan-Zade, O. (2024), «Vplyv rosiiskoi viiny v Ukraini na klimat» [online], *EkoDii*, [Data zvernennia: 19.12.2024]. Rezhym dostupu: <https://ecoaction.org.ua/wp-content/uploads/2024/09/vpluv-ros-viyny-na-klimat2024s.pdf>
9. Kliuchko, D. (2024), «Serebrianskyi lis nastilky zaminovanyi, shcho pislia viiny tam ne varto huliaty rokiv piatdesiat» – kombatt bryhady «Burevii» Volodymyr Zhdanov» [online], *UNIAN*, [Data zvernennia: 18.09.2025]. Rezhym dostupu: <https://www.unian.ua/war/serebrianskiy-lis-nastilki-zaminovaniy-shcho-pislya-viyni-tam-ne-varto-gulyati-rokiv-pyatdesyat-kombat-brigadi-bureviy-volodimir-zhdanov-12709173.html>
10. *Konstitutsiia Ukrainy* (1996), Statia 50, ofitsiinyi tekst [online], [Data zvernennia: 24.09.2025]. Rezhym dostupu: <https://www.president.gov.ua/ua/documents/constitution/konstituciya-ukrayini-rozdil-ii>
11. Lytsar, I. (2025), «Reshtky mertvoho lisu: u ZSU pokazaly, yak vyhlidaie Serebrianskyi zakaznyk» [online], *GreenPost*, [Data zvernennia: 18.09.2025]. Rezhym dostupu: <https://greenpost.ua/news/reshtky-mertvogo-lisu-u-zsu-pokazaly-yak-vyglyadaye-serebrianskiy-zakaznyk-foto-video-i86302>
12. Mashkova, Ya. (2019), «Greta, elektrokary ta plastikovi pakety: yak pyshut pro ekolohiiu onlain-media» [online], *Instytut masovoi informatsii*, [Data zvernennia: 20.09.2025]. Rezhym dostupu: <https://imi.org.ua/monitorings/greta-elektrokary-ta-plastikov-pakety-yak-pyshut-pro-ekologiyu-onlain-media-i30067>
13. Mashkova, Ya. (2024), «Ekolohiia v tini viiny: ukraïnski media prydiilaiut nedostatno uvahy dovkilliu» [online], *Instytut masovoi informatsii*, [Data zvernennia: 15.09.2025]. Rezhym dostupu: <https://imi.org.ua/monitorings/ekologiya-v-tini-viyny-ukrayinski-media-prydilyayut-nedostatno-uvahy-dovkilliu-doslidzhennya-imi-i64300>
14. Myhal, M. (2023), «Viina ta ekolohiia: chomu pryroda staie zhertvoi zbroinoho kofliktu» [online], *Instytut analityky ta advokatsii*, [Data zvernennia: 20.12.2024].

- Rezhym dostupu: <https://iaa.org.ua/articles/vijna-ta-ekologiya-chomu-pryroda-staye-zhertvoyu-zbrojnogo-konfliktu/>
15. *Mizhnarodnyi instytut mizhdystsiynarnykh innovatsiynykh doslidzhen* (2021), “Dovkillieva problematyka v publichnomu informatsiinomu prostori Ukrainy” [online], [Data zvernennia: 18.09.2025]. Rezhym dostupu: https://www.irf.ua/wp-content/uploads/2021/10/dovkillieva-problematyka2021_dodanoposylannya.pdf
 16. Pohorila, I. (2025), “Rosiiany prosunulys v Serebrianskomu lisi” [online], *UNIAN*, [Data zvernennia: 18.09.2025]. Rezhym dostupu: <https://www.unian.ua/war/rosiyani-prosunulis-v-serebrianskomu-lisi-ta-hotili-zakripitis-v-torskomu-deepstate-13089768.html>
 17. *RBK-Ukraina* (2024), “V politsii pokazaly, yak zaraz vyhlidaie Serebrianskyi lis” [online], *RBK-Ukraina*, [Data zvernennia: 20.01.2025]. Rezhym dostupu: <https://www.rbc.ua/rus/news/politsiyi-pokazali-k-zaraz-viglyadae-serebrianskiy-1715514355.html>
 18. *TSN* (2024), “Serebrianskyi lis palaie – viiskovi riatuiut zapovidnyk” [online], *TSN*, [Data zvernennia: 10.01.2025]. Rezhym dostupu: <https://tsn.ua/video/video-novini/serebrianskiy-lis-palaye-viyskovi-ryatuyut-zapovidnik.html>
 19. *Al Jazeera* (2023), “Ukraine: Ground Zero. Documentary” [online], *Al Jazeera*, [Data zvernennia: 18.10.2025]. Rezhym dostupu: <https://www.aljazeera.com/video/people-power/2023/8/17/ukraine-ground-zero>
 20. *BBC News Ukraine* (2023), “Kakhovska HES zruinovana. Ukraina zaiavyla, shcho yii pidirvaly rosiiany” [online], [Data zvernennia: 15.01.2025]. Rezhym dostupu: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-65818260>
 21. *BBC News Ukraine* (2023), “Maibutnie Kakhovskoho vodoshkovyshcha. Vidnovyty, pokrashchyty, zalyshyty, yak ye” [online], [Data zvernennia: 15.01.2025]. Rezhym dostupu: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cl7kdpx5jp0o>
 22. *BBC News Ukraine* (2023), “Chym zahrozuie pidryv damby Kakhovskoi HES” [online], [Data zvernennia: 16.01.2025]. Rezhym dostupu: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-63342063>
 23. *BBC News* (2023), “The Never-Ending Nightmare of Ukraine’s Dam Disaster” [online], [Data zvernennia: 08.01.2025]. Rezhym dostupu: <https://www.bbc.com/news/world-europe-65836103>
 24. *BBC News* (2023), “Ukraine dam: Maps and before and after images reveal scale of disaster” [online], [Data zvernennia: 08.01.2025]. Rezhym dostupu: <https://www.bbc.com/news/world-europe-65836103>
 25. *BBC News* (2023), “Ukraine dam: What we know about Nova Kakhovka incident” [online], [Data zvernennia: 08.01.2025]. Rezhym dostupu: <https://www.bbc.com/news/world-europe-65818705>
 26. *European Commission* (2019), “The European Green Deal” [online], [Data zvernennia: 29.08.2025]. Rezhym dostupu: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en
 27. Glanz, J. (2023), “Why the Evidence Suggests Russia Blew Up the Kakhovka Dam” [online], [Data zvernennia: 09.01.2025]. Rezhym dostupu: <https://www.nytimes.com/interactive/2023/06/16/world/europe/ukraine-kakhovka-dam-collapse.html>

ECOLOGICAL DISCOURSE OF THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR: THE ROLE OF NICHE MEDIA IN AGENDA-SHAPING

Hlib Havrylov

Ivan Franko National University of Lviv
General Chuprynka Str., 49, Lviv, Ukraine, 79044
e-mail: gavrilovcoop@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0002-9266-0534>

This article examines the formation of environmental discourse in the Ukrainian media landscape in the context of Russia's full-scale invasion of Ukraine. The study focuses on niche media outlets specialising in environmental, sustainable development, and climate policy issues, emphasising their role in shaping solutions journalism. The purpose of the article is to identify the dominant narratives employed in media coverage of environmental issues during wartime and to analyse how major environmental losses since the beginning of the full-scale invasion are presented in specialised media.

The methodological framework of the study is based on a combination of discourse, content, and case analysis, which allows for a comprehensive examination of thematic, genre and value-oriented characteristics of environmental reporting. The findings indicate that niche media tend to construct a multifaceted environmental discourse that goes beyond the mere documentation of ecological damage. This discourse integrates narratives of environmental threat, attribution of responsibility, long-term ecosystem degradation, and the need for strategic and systematic environmental recovery.

A significant feature of the analysed materials is the gradual shift toward the principles of decision journalism. Specialised media increasingly emphasize expert perspectives, evidence-based assessments, and international best practices, as well as potential strategies for mitigating environmental damage and restoring ecosystems. This approach contributes to a more constructive and forward-looking public discussion of environmental issues, even under conditions of ongoing military conflict.

The study concludes that niche media act as important agents in the development of responsible environmental journalism during wartime. By combining analytical depth with a solutions-oriented perspective, these media outlets enhance public understanding of the environmental consequences of war and support the integration of environmental considerations into broader discussions on national security, sustainable development, and post-war reconstruction. The results of the research highlight the growing importance of decision journalism as a tool for fostering environmental awareness and encouraging long-term policy-oriented thinking in times of crisis.

Keywords: environmental discourse, war in Ukraine, niche media, solutions journalism, environmental journalism.

Отримано редакцією видання / Received: 24.12.2025

Прорецензовано / Revised: 29.12.2025

Схвалено до друку / Accepted: 30.12.2025

Опубліковано на сайті видання / Published on the publication's website: 02.02.2026